

FINANCING TERRORISM. ORGANIZED CRIME AND TERRORIST GROUPS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

Ciprian George GÎRLEANU

Abstract: The fight against terrorism by stopping its financial support represents the main activity in combating efficiently this crime. Therefore all the states in the world must form organism and institution with the support of a solid legislation to be able to fight efficiently the financing of terrorism through the well known ways and strategies resulting from the income based on illegal traffic of drugs and recently culminating with the concept of money laundering to finance terrorism.

Keywords: financing, terrorism, organized crime, globalization

După atacurile teroriste din New York, s-a instituit necesitatea de a se combina eforturile și experiența în războiul contra finanțării terorismului. Aceasta permite observarea mai clară a mozaicului creat prin finanțarea terorismului și circulația fondurilor teroriste suspecte. Grupările teroriste diferă de alte organizații criminale în funcție de motivație și scopul urmărit. În fapt, spre deosebire de grupurile de crimă organizată care vizează, în primul rând, obținerea de venituri și multă discreție, grupările teroriste, de obicei, “nu au scopuri financiare”, ci de impunere printr-o largă publicitate a ideologiei lor, folosind violența, amenințarea și intimidarea.

Unul dintre principalele obiective ale statelor lumii în lupta antiteroristă îl reprezintă combaterea și stoparea finanțării terorismului, pentru a se putea limita puterea de acțiune și de mișcare a organizațiilor teroriste. Din acest motiv este necesar a se înțelege ce reprezintă acest fenomen cu profunde implicații economice și sociale.

Fenomenul finanțării terorismului

Terorismul reprezintă ansamblul de acțiuni și amenințări care prezintă pericol public și afectează securitatea națională, având următoarele trăsături: sunt săvârșite premeditat de organizații sau grupări teroriste, motivate de ideologii și atitudini extremiste, ostile față de alte entități, împotriva cărora acționează prin modalități violente și distructive; au ca scop realizarea unor obiective specifice, de natură politică; vizează factori umani și factori materiali din cadrul autorităților și instituțiilor publice, populației civile sau al oricărui alt segment aparținând acestora; produc stări cu un puternic impact psihologic asupra populației, menit să atragă atenția asupra scopurilor urmărite.¹

Ca principal obiectiv al activităților teroriste în lume este sensibilizarea opiniei publice și atragerea atenției asupra unor stări de fapt în atingerea unor scopuri sau obiective atât din partea unei grupări bine structurate, care în concepția ei luptă pentru o cauză considerată justă pentru acțiunile sale, cât și din partea unor state sau regiuni aflate în diferite conflicte sau instabilități politice, economice și militare. Din acest motiv organizațiile teroriste doresc să se bucure de o atenție cât mai mare din partea mass-media, fiind noul mod de operare care folosește impactul mass-media, așa numitul “efect CNN”, pentru a atrage atenția opiniei publice, pentru răspândirea terorii în lumea întreagă, pentru a face dintr-o cauză internă o problemă internațională.²

Faptele săvârșite de entitățile teroriste sunt sancționate dacă îndeplinesc următoarele condiții: sunt săvârșite, de regulă, cu violență și produc stări de neliniște, nesiguranță, teamă, panică sau teroare în rândul populației; atentează grav asupra factorilor umani specifici și nespecifici, precum și asupra factorilor materiali; urmăresc realizarea unor obiective specifice, de natură politică, prin determinarea autorităților statului sau a unei organizații internaționale să dispună, să renunțe sau să influențeze luarea unor decizii în favoarea entității teroriste.

Actele de terorism sunt de natură transnațională, dacă: “sunt săvârșite pe teritoriul a cel puțin două state; sunt săvârșite pe teritoriul unui stat, dar o parte a planificării, pregătirii, conducerii sau a controlului acestora are loc pe teritoriul altui stat; sunt săvârșite pe teritoriul unui stat, dar implică o entitate teroristă care desfășoară activități pe teritoriul altui stat; sunt săvârșite pe teritoriul unui stat, dar au efecte substanțiale pe teritoriul altui stat.”³

---

¹Cf. Legii nr. 535/2004 privind *Prevenirea și combaterea terorismului*, publicată în Monitorul Oficial nr. 1161 din 8 decembrie 2004, art.2

² Cf. Mircea Mureșan, Costică Țenu, Lucian Stăncilă, Doru Enache, Doina Filote, *Securitatea Europeană la începutul mileniului trei*, Editura Universității Naționale de Apărare Carol I, București 2006, pg. 35-36

³ Legea nr. 535/2004 privind *Prevenirea și combaterea terorismului*, publicată în Monitorul Oficial nr. 1161 din 8 decembrie 2004, art. 3

De cele mai multe ori, teroristul este cetățeanul statului A, dar are naționalitatea statului B, acționează împotriva statului C, cu arme procurate din statul D de intermediari din statul E, dorește ca actele sale să se bucure de o publicitate cât mai mare cel puțin în aceste state, să capteze interesul mijloacelor mass-media și simpatia conaționalilor săi.

În esență, obiectivul principal al terorismului, care reprezintă cel mai periculos fenomen al crimei organizate transnaționale, este de intimidare a populației sau de a obliga un guvern sau o organizație internațională să facă sau să se abțină de a efectua vreo acțiune. În general, terorismul este o acțiune a unui grup organizat, motivat etnic sau religios în ceea ce face și mai rar constă în acțiunea disperată a unor persoane izolate, care de regulă pot fi asociate unor mișcări de rezistență, așa numita luptă de gherilă.

Obținerea de profit este obiectivul altor tipuri de crimă organizată. În timp ce diferența de scopuri finale între fiecare dintre aceste activități poate ajunge la o anumită limită, organizațiile teroriste au nevoie de sprijin financiar pentru a-și atinge scopurile. O grupare teroristă de succes, asemeni unei organizații criminale, este necesar să fie capabilă să construiască și să mențină o infrastructură financiară eficientă.

Finanțarea terorismului acoperă, potrivit unor surse deschise de informare („TE – SAT 2007”)*, două domenii: finanțarea atacurilor teroriste și fonduri pentru rețelele teroriste. Fondurile sunt procurate prin crearea și gestionarea unor surse ale unui venit legal, care astfel este folosit pentru susținerea grupărilor teroriste din întreaga lume. Astfel, combaterea fenomenului finanțării terorismului trebuie să fie o problemă dezbătută pe plan internațional, cu o legislație internațională în domeniu, care să conducă la identificarea și controlarea principalelor surse de finanțare a terorismului.

FATF (Financial Action Task Force) este recunoscută și ca emitent de standarde internaționale în efortul de combatere a finanțării terorismului, dar nu definește în mod specific termenul de finanțare a terorismului în Recomandările Speciale privind finanțarea terorismului, emise după evenimentele din 11 septembrie 2001. Nu mai puțin adevărat este faptul că FATF îndeamnă țările membre să ratifice și să implementeze Convenția de la Palermo. În acest fel, definiția din Convenție devine unanim acceptată de cele mai multe țări.

Indiferent de infracțiune, spălatorii de bani recurg la un amplu proces de transformare a câștigurilor ilicite prin plasarea, stratificarea și integrarea acestora în circuitul financiar real. Procesul amplu de spălare a banilor, a fost stabilit de către experții FATF la întâlnirea de la Paris din anul 1989. Această cronologie în timp și spațiu a devenit clasică în studiul fenomenului spălării banilor: plasarea, stratificarea și integrarea.

---

* Terrorism Situation and Trend Report, în traducere liberă: Raportul privind Tendința și Situația Terorismului

Plasarea reprezintă treapta inițială a procesului de spălare a banilor și implică integrarea fondurilor ilegale în sistemul financiar, de regulă, prin intermediul instituțiilor financiare.

A doua etapă a procesului de spălare a banilor o reprezintă *stratificarea* care este procesul de mutare dintr-o instituție financiară în alta a fondurilor obținute ilegal și introduse în sistemul financiar, acestea fiind ulterior îndepărtate de locul / momentul infracțiunii, astfel de fonduri putând fi ulterior folosite pentru cumpărarea de acțiuni, contracte de asigurări sau alte instrumente financiare și de investiții, ușor transferabile.

A treia etapă o reprezintă *integrarea fondurilor în economia legală*. Aceasta este însoțită de cumpărarea de active precum imobile, acțiuni, obiecte de lux, sau alte active financiare.

Aceste trei etape se întâlnesc și în procesul de finanțare a terorismului, cu excepția faptului că în cea de a treia etapă fondurile sunt distribuite organizațiilor teroriste față de spălarea banilor unde fondurile obținute ilegal sunt canalizate în direcție opusă, în economia legală.

Așadar, cele trei etape de spălare a banilor pentru finanțarea terorismului încep din momentul în care veniturile au fost obținute din activitățile ilicite. Astfel pentru ascunderea surselor de finanțare, organizațiile teroriste recurg la metoda spălării veniturilor obținute din activități ilicite.

De precizat este faptul că teroriștii se folosesc de fondurile spălate pentru finanțarea viitoarelor atentate sau pentru asigurarea bazei materiale și umane a organizațiilor. Din acest motiv, pentru combaterea eficientă a fenomenului se impune cunoașterea principalelor surse generatoare de venituri pentru finanțarea organizațiilor teroriste.

Principalele surse de finanțare a terorismului

În general, finanțarea terorismului are două surse principale. Prima sursă este *sprijinul financiar* acordat de către statele sau organizațiile cu o infrastructură suficient de mare să colecteze și să facă disponibile fondurile către organizația teroristă. Așa numitele „state-sponsori” ai terorismului au ajuns în declin în ultimii ani și au fost în mod treptat înlocuite cu alte modalități de susținere. O persoană fizică cu suficiente resurse financiare poate, de asemenea, furniza fonduri substanțiale grupărilor teroriste. Osama bin Laden, de exemplu, proprietar al unor fabrici, a contribuit cu sume semnificative din averea sa la înființarea și sprijinirea rețelei teroriste Al-Qaeda. Totuși, aceste surse de venituri nu sunt suficiente pentru a putea susține în totalitate activitățile teroriste.

A doua sursă majoră de fonduri pentru organizațiile teroriste este reprezentată de *câștigul indirect din activități care generează venituri*. Ca și în cazul organizațiilor criminale, venitul unei grupări teroriste poate fi

obținut din infracțiuni sau alte activități ilegale. Un grup terorist regional își poate susține activitățile prin acțiuni de răpire sau extorcare. În acest scenariu, unele persoane plătesc teroriștilor sume mari de bani pentru eliberarea ostaticilor împreună cu o taxă de protecție aplicată afacerilor acestora, ceea ce furnizează fondurile financiare necesare, dar au și un rol de intimidare a populației. Pe lângă răpire și extorsiune, grupările teroriste pot recurge la contrabandă, diferite tipuri de fraudă, hoții și talhării, precum și trafic de stupefiante.

Indiferent de tipul de fonduri implicate în tranzacțiile care sunt asociate cu activitățile teroriste, în îndeplinirea scopurilor prevăzute de legislația națională, orice relație de afaceri cu astfel de indivizi sau alte persoane sau entități asociate acestora poate expune o instituție financiară la riscuri operaționale, reputaționale sau legale semnificative. Acest risc este mult mai mare dacă persoana sau entitatea implicată este descoperită târziu, beneficiind astfel de o lipsă a monitorizării din partea instituției și, astfel, aceasta reușind să-și îndeplinească actele teroriste.

Instituțiile financiare sunt încurajate să dezvolte politici și proceduri care să le ajute să detecteze și să determine care tranzacții pot implica fonduri utilizate în finanțarea terorismului.

După atacurile teroriste din New York din data de 11 septembrie 2001, s-a instituit necesitatea de a se combina eforturile și experiența în războiul contra finanțării terorismului. Aceasta permite observarea mai clară a mozaicului creat prin finanțarea terorismului și circulația fondurilor teroriste suspecte. Grupările teroriste diferă de alte organizații criminale în funcție de motivație și scopul urmărit. În fapt, spre deosebire de grupurile de crimă organizată care vizează, în primul rând, obținerea de venituri și multă discreție, grupările teroriste, de obicei, “nu au scopuri financiare”, ci de impunere printr-o largă publicitate a ideologiei lor, folosind violența, amenințarea și intimidarea, cu sensibilizarea opiniei publice.

Una dintre multitudinea de forme de finanțare și susținere a organizațiilor și actelor de terorism este și cea cunoscută sub denumirea generică de „spălarea banilor”.

Obținerea de profit este, în general, obiectivul altor tipuri de crimă organizată. În timp ce diferența de scopuri finale între fiecare dintre aceste activități poate ajunge la o anumită limită, organizațiile teroriste au nevoie de sprijin financiar pentru a-și atinge scopurile. O grupare teroristă de succes, asemeni unei organizații criminale, este necesar să fie capabilă să construiască și să mențină o infrastructură financiară eficientă, putând fi vorba și de spălarea banilor pentru a putea da o aparență de venituri respective.

Finanțarea terorismului este diferită față de clasică spălarea banilor. În cazul spălării banilor, veniturile activității ilicite sunt spălate sau stratificate în mijloace care le fac să pară legale, iar scopul final este, de

obicei, câștigarea unor cantități mai mari de bani. Pentru finanțarea terorismului, sursa de fonduri sau de finanțare este adesea legitimă, iar scopul final nu este în mod obligatoriu atragerea de mai multe fonduri.

Apelurile către comunitate de a solicita și colecta fonduri în diverse scopuri declarative, dar false, sunt metode foarte eficiente pentru strângerea de fonduri ce susțin terorismul. Adesea o astfel de colectare de fonduri este desfășurată în numele organizațiilor cu statut caritabil sau organizații de binefacere, ce se poate adresa comunității, în special prin sensibilizarea sentimentelor patriotice, umaniste, naționale, istorice etc. Membrii comunității sunt convinși că dau bani pentru o cauză bună. În majoritatea cazurilor, caritatea este aparent legală pentru comunitatea care dă fondurile respective.

Pentru a avea o privire de ansamblu asupra principalelor surse de finanțare și asupra mijloacelor utilizate în circulația capitalurilor pe care organizațiile teroriste le utilizează în spijinirea rețelelor sale, se poate sublinia faptul că persoanele investigate pentru comiterea unor activități teroriste au efectuat operațiuni de transmitere a banilor prin sisteme alternative răspândite în toată lumea. Adesea fondurile au fost transferate în străinătate prin intermediul acelor rețele alternative de transfer al banilor (SAT), fiind colectate de către cetățenii străini de naționalități diverse, rezidenți în câteva țări implicate în lupta împotriva terorismului. În alte cazuri, persoanele fizice au efectuat plăți în numerar în diferite țări, implicând sume mari de bani și care au fost direcționate spre același cont. Fondurile colectate erau apoi transferate în Asia sau în SUA, schimbându-li-se destinația inițială și putând a fi folosite ulterior pentru diferite scopuri în atingerea obiectivelor obscure.

În consecință, se poate observa faptul că, organizațiile teroriste s-au adaptat noii societăți contemporane, utilizând mijloace și metode noi pentru finanțarea și susținerea grupărilor, atentatelor și nu în ultimul rând finanțarea bazei materiale, logistice și umane, fără de care acestea nu ar putea exista.

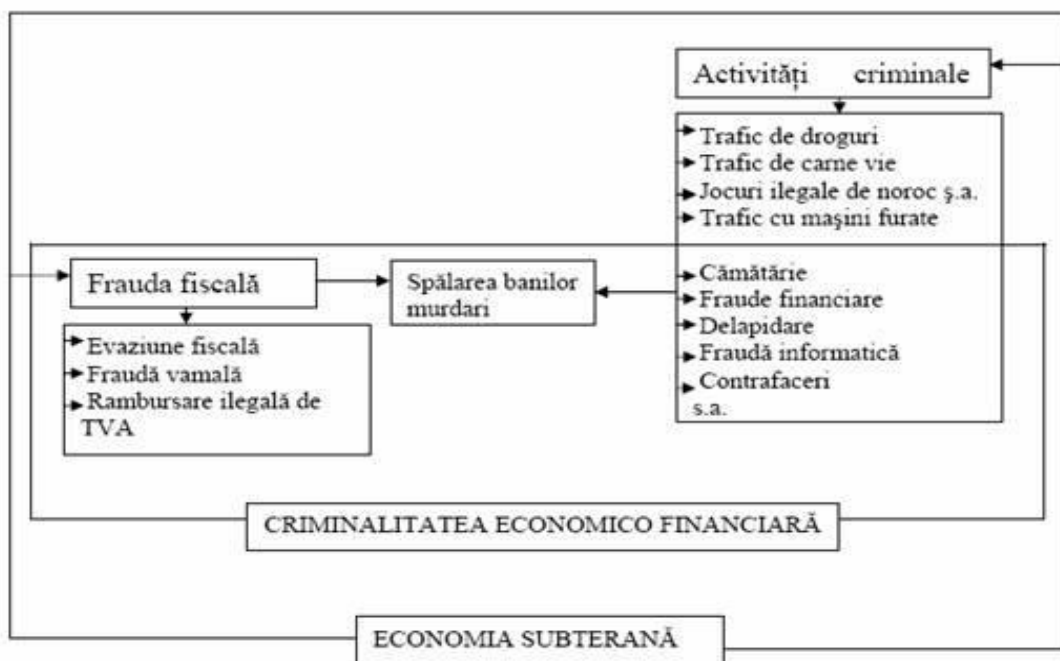
Metode de finanțare a terorismului

De principiu există două modalități de a obține fondurile necesare finanțării terorismului. Prima metodă este colectarea de *fonduri prin crearea și gestionarea unor surse ale unui venit legal*, cum ar fi cel provenit din acțiuni caritabile, dar și din donații atât de stat, cât și private, care reprezintă un segment important în activitatea de sprijin financiar al grupărilor teroriste prin schimbarea destinației acestora.*⁴

---

* De exemplu cea de-a treia parte din venitul realizat de musulmani este donat celor săraci sau nevoiași

A doua metodă de finanțare a terorismului o reprezintă *obținerea de venituri din activități ilicite asociate crimei organizate*. Printre astfel de activități se numără: furtul de autovehicule de lux și comercializarea acestora, traficul cu monedă falsă, traficul de materiale radioactive, traficul cu opere de artă, infracțiunile de bancrută frauduloasă, producerea și comercializarea ilegală de stupefiante, traficul ilegal cu stupefiante, cu armament, muniție, explozivi, traficul de persoane și nu în ultimul rând veniturile substanțiale obținute din macrocriminalitatea economico-financiară, începând cu infracționalitatea din domeniul bancar și încheind cu cea de evaziune fiscală și rambursările ilegale de TVA, după cum se poate observa în schema de mai jos, întocmită pe baza studierii fenomenului.

Dintr-o perspectivă tehnică, metodele utilizate de către teroriști și asociații acestora de a strânge fonduri din surse ilegale diferă puțin față de cele utilizate de către organizațiile criminale tradiționale. Deși ar părea logic faptul că fondurile din surse legale nu necesită spălarea, există totuși o necesitate a grupărilor teroriste de a ascunde sau deghiza legăturile dintre grupare și sursele de fonduri legitime. Astfel, grupările teroriste trebuie, în mod similar, să găsească căi de a spăla aceste fonduri pentru a putea fi

⁴ Cf. WWW. C-cultural.ro/biblioteca%20virtuală/simpozion/situații_urgentă, Anghel Andreescu, Nicolae Radu, *Terorismul European și crima organizată*, data accesării 28 10 1009, ora 23,00

ulterior folosite fără a atrage atenția autorităților. Din examinarea activității financiare având legătură cu terorismul, rezultă faptul că teroriștii și organizațiile lor de sprijin utilizează, în general, aceleași metode ca și grupările criminale pentru spălarea fondurilor. Anumite metode detectate a fi folosite mai intens de grupările teroriste se referă la: contrabanda cu numerar (atât prin curier, dar și prin încărcături cu numerar), depuneri sau retrageri structurate din conturi bancare, cumpărări de diverse tipuri de instrumente monetare (cecuri de călătorie, cecuri bancare, ordine de plată), utilizarea de carduri de debit sau credit și transferuri prin swift.*

Diferența dintre veniturile legale și ilegale ridică o problemă juridică importantă în ceea ce privește aplicarea aceluiași măsuri de combatere a spălării banilor la finanțarea terorismului. Spălarea banilor a fost definită ca un proces în care fondurile obținute prin intermediul său generate de activitatea infracțională sunt transferate sau deghizate în vederea ascunderii legăturii dintre infracțiunea comisă și fondurile obținute. Pe de altă parte, scopul final al terorismului, așa cum am menționat mai sus, nu este obținerea de profit din strângerea de fonduri al terorismului.

Atunci când teroriștii sau organizațiile teroriste obțin sprijinul financiar din surse legale (donații, vânzări de publicații etc.), detectarea și urmărirea acestor fonduri este mai dificilă.

Alte aspecte importante legate de finanțarea terorismului care fac detectarea mai dificilă se referă la mărimea și natura tranzacției implicate. Finanțarea necesară pentru declanșarea atacurilor teroriste nu este făcută cu sume mari de bani, iar tranzacțiile asociate nu sunt, de obicei, complexe. De exemplu, o examinare a conexiunilor financiare ale atacurilor aeriene din 11 septembrie a condus la faptul că majoritatea tranzacțiilor individuale au inclus sume mici de bani, sub limita de raportare a tranzacțiilor cu numerar, iar operațiunile au vizat numai transferurile prin swift. Persoanele fizice care au apărut ca beneficiari au fost studenți străini, care primeau bani de la părinți sau sub formă de burse, necesari pentru studii, astfel încât tranzacțiile nu au fost identificate ca necesitând o verificare suplimentară de către instituțiile financiare implicate.

Cu toate acestea, există similitudini în modul în care crima organizată internațională și organizațiile teroriste transferă banii sau cum încearcă să-și ascundă proveniența fondurilor. Grupările teroriste internaționale au nevoie de bani pentru a atrage, a sprijini și a-i păstra pe cei din lumea întreagă care aderă la aceste grupări, precum și pentru a-și asigura loialitatea altor grupări cu care au scopuri comune. Astfel, există o necesitate de a crea scheme pentru atragerea, colectarea și distribuirea banilor forțelor operative pregătite pentru atacurile teroriste. În acest mod apare necesitatea

---

* Transferuri de fonduri dintre diferite instituții financiare

de circulație a banilor, care fac fondurile teroriste vulnerabile la depistarea și investigația financiară.

Cel mai comun instrument, folosit în special de organizația Al-Qaeda, în vederea sprijinirii celulelor teroriste, este reprezentat de “sistemul informațional de circulație a banilor”, așa numitul sistem “Hawala”^{*}. Hawala este o metodă tradițională de transfer folosită în sudul Asiei de câteva sute de ani, utilizat acum aproape în tot Orientul Mijlociu. Sistemul se bazează pe încredere și pe asigurarea anonimatului, deoarece toate operațiunile de transfer nu se realizează pe hârtie sau cu instrumente financiare. Utilizatorii unui astfel de sistem transmit banii în străinătate, peste granițe, fără a-i transfera în mod fizic, principala caracteristică a sistemului fiind compensarea, persoanele implicate fiind asigurate și convinse că în contul lor sau într-un anumit cont precizat de ei se vor depune bani sau bunuri de valoare, ce pot fi apoi returnați printr-o tranzacție reversibilă viitoare. Persoana care primește în final banii folosește o parolă pentru a demonstra că este cel îndreptățit să-i primească, astfel că nu există nicio înregistrare scrisă privind această operațiune financiară, iar detectarea persoanelor este aproape imposibilă.

Se poate concluziona faptul că între terorism și crima organizată există o strânsă legătură cu privire la modalitățile de operare în vederea obținerii de fonduri și profituri atât de necesare existenței acestora. Crima organizată și terorismul au exploatat beneficiile fenomenului globalizării, pentru a-și putea realiza scopurile pe tot globul, pornind de la strângerea de fonduri și lovirea diferitelor ținte simbol a instituțiilor statelor democratice.

Crima organizată și grupările teroriste în contextul globalizării

Globalizarea este procesul ireversibil prin care lumea devine treptat un sistem statal planetar, suveranitatea națională nemaifiind legată strict de configurația geografică a frontierelor, datorită modului de manifestare și acțiune a migrației populațiilor, pieței libere de capital, investițiilor străine, terorismului, crimei organizate transnaționale și fluxului rapid și bogat de date, știri, informații, idei, valori culturale, tranzacții financiare etc.

Globalizarea a pus tehnologia aproape la îndemâna tuturor cetățenilor planetei. Tehnologia a fost dintotdeauna instrumentul economic preferat al statelor puternice, dar situația s-a generalizat. Datorită procesului globalizării, a fost promovată proliferarea acestora și transferarea lor la o scară globală. Prin lumea *www*. se pot obține legal sau ilegal tot felul de arme și tehnologii din ce în ce mai sofisticate, iar grupurile infracționale și teroriste nu pot să nu speculeze acest fenomen⁵.

---

^{*} Grupul de Acțiune Financiară Internațională –GAFI

⁵Cf. Emil Hedeșiu, *Contracurarea crimei organizate transfrontaliere*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2005, pg. 190

Un fenomen care facilitează accesul la tehnologii ce pot fi utilizate în acte teroriste sau alte activități infracționale, este generat de apropierea tehnologiilor civile de cele militare, tehnologii care dau naștere la produse, servicii și aparatură cu dublă utilizare⁶. Are loc astfel o adevărată proliferare a armelor ce înglobează tehnologie de ultimă generație. Utilizarea sistemelor GPS, a telefoniei prin satelit și a comunicațiilor securizate prin Internet oferă rețelelor criminale, dar și grupurilor teroriste, accesul la același nivel de informații, care odată era disponibil doar celor mai dezvoltate națiuni.

Identificarea terorismului, crimei organizate și proliferării armelor de distrugere în masă, ca principale amenințări la adresa securității statelor, a impus nu numai conjugarea eforturilor comunității internaționale în prevenirea și combaterea acestora, dar și găsirea și aplicarea de forme și metode noi de acțiune, ce constituie o nouă provocare pentru lumea civilizată modernă.⁷

Convergența organizațiilor criminale cu cele teroriste reprezintă cea mai importantă amenințare asupra democrației și drepturilor fundamentale ale omului. Legătura dintre terorism și criminalitate a căpătat o nouă dimensiune datorită reducerii⁸ în ultimii ani a finanțării de către unele state a grupărilor teroriste și a declanșării, la inițiativa SUA, a războiului global împotriva terorismului internațional. Una din consecințe este că organizațiile teroriste sunt nevoite să-și extindă zonele de acțiune, atât pentru a ataca, cât și pentru a se ascunde, dar mai ales pentru a-și asigura singure fonduri și materiale logistice specifice, prin activități criminale.

Principala diferență dintre grupările teroriste și rețelele crimei organizate constă în faptul că în timp ce grupările teroriste sunt implicate în acte violente motivate în special politic și religios, cele mai multe rețele ale crimei organizate sunt interesate în relația cu puterea politică doar de obținerea, prin acte de corupție, a protecției necesare pentru activitatea propriei organizații, motivată în primul rând de obținerea de profit⁹. Totuși, în evaluarea amenințărilor contemporane la adresa ordinii de drept, a devenit tot mai dificilă posibilitatea de a face distincție între motivațiile politice și cele criminale¹⁰. Este foarte probabil ca în viitorul apropiat, etapa convergenței dintre crima organizată și terorism să fie înlocuită definitiv de un nou stadiu și mai periculos, acela de conlucrare dintre aceste grupuri. Crima organizată și terorismul, deși se află pe poziții separate, distincte,

---

⁶Cf. Hartman William J., *Globalization and asymmetrical warfare*, Air command and staff college, Air University, Maxwell Air Force Base, Alabama, aprilie 2002, pg. 37

⁷ Cf. Lucian Stăncilă, *Dimensiunea militară a operației antiteroriste*, Editura Universității Naționale de Apărare "Carol I", București 2006, pg. 11

⁸Cf. Makarenko Tamara, *Conexiunile între terorism și criminalitate*, "Jane's Intelligence Review", Marea Britanie, 2004, pg. 56

⁹Cf. Mora Stephens, *Global Organized Crime*, Woodrow Wilson School Policy Conference 401A Intelligence Reform in the Post-Cold War Era, 06.01.1996, pg. 16

¹⁰ Cf. Makarenko Tamara, *Conexiunile între terorism și criminalitate*, "Jane's Intelligence Review", 2004, pg. 91

având scopuri diferite, pot coexista în același plan infracțional și converge către un punct central, unde o singură entitate manifestă simultan trăsături ale terorismului și crimei organizate.

Legăturile dintre rețelele crimei organizate și grupările teroriste, în contextul globalizării, pot fi definite prin mai multe forme de manifestare astfel: alianțele, extinderea tacticilor operaționale, convergența motivațională și Gaura Neagră.

Alianțele pot include acorduri pe termen lung sau scurt și sunt de obicei utilizate pentru a câștiga experiență sau sprijin operațional (acces la rutele care facilitează activitatea de contrabandă). Sunt asemănătoare celor din economia reală, fiind definite prin scop, perioade și mod de finanțare. Cele mai uzuale alianțe se realizează în operațiunile de contrabandă, cum ar fi schimbul “droguri pentru arme” sau de trafic ilegal de persoane. Principalele neajunsuri în construcția unor asemenea proiecte sunt legate de: suspiciunile cu privire la securitatea fiecărei entități, posibile divergențe privind prioritățile și strategiile, cât și de pericolul apariției de rivalități.

Extinderea tacticilor operaționale a dus la acțiuni cu scop politic desfășurate de rețelele crimei organizate și respectiv la acțiuni infracționale specifice crimei organizate, dar desfășurate de grupările teroriste. Aceste preluări reciproce de metode, au totuși utilizări de o altă natură și motivație. Astfel, rețelele crimei organizate apelează la tactici teroriste, dar nu pentru a schimba statutul unei țări din punct de vedere politic, ci doar pentru a-și asigura și proteja mediul său operațional-infracțional. Este totuși o abordare atipică și extremă și pentru că duce la încălcarea uneia din regulile de bază ale crimei organizate și anume păstrarea anonimatului. În acest context, multe grupări teroriste s-au implicat în desfășurarea de operațiuni infracționale specifice crimei organizate, pentru a-și asigura autofinanțarea.

Convergența motivațională, care se referă la acele entități care, prin acțiunile desfășurate, trec de la postura inițială specifică, la capătul celălalt al binomului crimă organizată-terorism. Astfel, grupările criminale acționează din ce în ce mai mult în virtutea unor motivații politice, care ajung până la dorința de a-și exercita influențe directe asupra mediului politic, economic și social de pe raza unui anumit teritoriu, oraș sau stat, situație specifică organizațiilor de tip mafiot. În al doilea rând, grupările teroriste încep în cele din urmă să-și utilizeze retorica politică drept paravan doar pentru desfășurarea de activități infracționale pentru profit, baza lor ideologică fiind compromisă.

*Gaura Neagră*¹¹ a economiei, apare atunci când convergența dintre motivația criminală și cea politică din cadrul unei singure grupări îi permite să câștige controlul economic și politic asupra unui stat, care devine astfel

---

¹¹ Cf. Makarenko Tamara, *Conexiunile între terorism și criminalitate*, “Jane’s Intelligence Review”, Marea Britanie, 2004, pg. 101

prizonier al infractorilor. Gaura neagră poate contribui la apariția unui stat care nu are autoritate și manifestă caracteristicile specifice anarhismului, sau poate da naștere unui stat criminal. Practic, acesta este un stat captiv. Utilizând tactici teroriste de a-și menține puterea și controlul asupra acestor state (sau regiuni), elitele se folosesc de pozițiile lor oficiale pentru a se implica în activități ilicite profitabile în propriul beneficiu sau de pozițiile oficiale pentru a crea regiuni sigure pentru alte organizații criminale sau teroriste.

Astfel, se poate concluziona faptul că în urma interferenței dintre crima organizată și terorism în contextul globalizării, apar noi factori de risc la adresa securității statelor lumii și anume: mijloacele financiare obținute de către grupări teroriste din activități specifice crimei organizate facilitate de globalizare, care permit finanțarea bazei materiale, logistice, umane și al acțiunilor proprii; generarea unor conflicte de interese prin implicarea terorismului în crima organizată, pentru a căror rezolvare se poate apela la violență extremă; amplificarea unei stări de îngrijorare privind perspectiva de a instaura și consolida pe teritoriul statelor structuri specifice criminalității organizate care să ducă la amplificarea fenomenului economiei subterane.

Simbioza terorismului cu crima organizată influențează în mod evident și evoluțiile piețelor de capital și a celor bursiere care au devenit imprevizibile, cu repercusiuni negative asupra economiilor statelor în curs de dezvoltare, care nu au o economie solidă care să facă față unor astfel de atacuri.

Din această cauză finanțarea terorismului atât prin metodele aparent legale, dar și prin metodele asociate crimei organizate, în condițiile în care fenomenul globalizării a facilitat acest lucru, prin însăși economia subterană rezultată din astfel de activități are nenumărate implicații de ordin politic, economic și social. Acestea toate sunt resimțite de către cetățenii statelor prin scăderea veniturilor la bugetul consolidat al statului și implicit prin scăderea nivelului de trai.

Concluzii

Revoluția tehnologică și tendința spre integrare economică internațională au stimulat o consecință subsecventă negativă. Astfel dezvoltarea nestăpânită a vectorului transnațional al criminalității, mondializarea criminalității organizate și a terorismului o dată cu apariția noilor forme de activități infracționale pentru finanțarea terorismului asociate

crimei organizate, reprezintă o consecință negativă a fenomenului globalizării cu implicații negative asupra societății democratice.¹²

Importante fluxuri financiare au fost deturnate către economia subterană și implicit în finanțarea terorismului prin atragerea în sfera de activitate a criminalității organizate a unor sectoare sensibile ale economiei naționale și mondiale. Prin această activitate se produc disfuncții și pagube cu consecințe grave în sfera economică și socială, deformându-se realitatea economică.

Fenomenul finanțării terorismului cu toate implicațiile sale asupra societății și a statului de drept democratic nu a fost însă stopat și este departe de a fi ținut sub control. Comunitatea internațională face eforturi considerabile în acest sens. Au fost încheiate tratate și convenții, au fost înființate organisme speciale, toate cu un singur scop: prevenirea și combaterea acestui fenomen.

Având în vedere existența și gravitatea fenomenelor infracționale, legăturile și tendințele lor, instituțiile abilitate în contracararea crimei organizate vor trebui să coopereze cu cele internaționale, întrucât orice rețea criminală care a fost identificată va trebui să fie evaluată și din punct de vedere al posibilității ca aceasta să fie o structură internă a unei grupări mult mai mari asociate terorismului. Evoluțiile dintre rețelele crimei organizate transnaționale și naționale, în contextul accelerării procesului de globalizare, demonstrează faptul că amenințările identificate la adresa securității statelor democratice nu trebuie privite drept fenomene de sine stătătoare, deoarece acestea se află într-o continuă schimbare și că trăsăturile entităților din afara legii, motivațiile lor și tacticile aplicate se schimbă în timp, acomodându-se rapid la evoluțiile vieții internaționale în toate sferile de activitate.

Spălarea banilor și finanțarea terorismului au importante consecințe economice și sociale pentru țările cu un sistem financiar precar, întrucât acesta este susceptibil de a fi destabilizat de aceste influențe. În ultimă instanță, economia, societatea și securitatea țărilor care sunt utilizate ca platforme pentru spălarea banilor și finanțarea terorismului sunt toate în primejdie. Magnitudinea acestor consecințe adverse este greu de estimat, iar impactul acestora nu poate fi cuantificat cu precizie, fie la nivelul comunității internaționale, fie individual, la nivelul fiecărei țări.

Costurile indirecte ale terorismului pot fi semnificative și pot avea un potențial efect economic pe termen mediu prin afectarea încrederii consumatorilor și a investitorilor. Scăderea încrederii asociată atacurilor poate descuraja procesele de acumulare și de cheltuire, ceea ce poate afecta economia și relațiile economice la nivel mondial. Pe de altă parte, scăderea

---

¹² Cf. Ciprian George Gîrleanu, *Securitatea și apărarea Europeană în contextul crizei economico-financiare*, în volumul *Strategie Militară, Implicațiile criminalității asupra societății în contextul globalizării*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București 2010, pg. 285

încrederii investitorilor poate determina o scădere a valorii activelor și o creștere a costurilor de împrumutare pentru clienții cu risc ridicat.

Mai mult, dacă ținem cont de criza economică în care se află toate statele lumii și implicit România, riscul ca diferiți pioni, grupări teroriste sau organizații criminale să recurgă la modalitatea obținerii de venituri licite din activități ilicite prin metoda spălării banilor, este în creștere. Astfel, economia aflată deja în impas, este afectată și mai mult de acest „flagel” destabilizator, fiind o amenințare directă la adresa securității naționale a statelor.

Având în vedere complexitatea finanțării terorismului concluzionăm faptul că stoparea fenomenului reprezintă în opinia noastră cea mai mare provocare a statelor lumii, fiind noul front de luptă antiterorist.

Deci, spălarea banilor pentru finanțarea terorismului, nu poate fi stopată decât prin elaborarea unei legislații fiabile în domeniu care să poată combate și stăpâni acest fenomen cu profunde implicații politice, economice și sociale. Toate acestea se pot îndeplini doar cu permanenta adaptare la noile metode și modalități de spălare a banilor murdari pe care organizațiile criminale și grupările teroriste le folosesc.

NOTE BIBLIOGRAFICE:

- [1] Costică Voicu, Georgeta Ungureanu, "Introducere în criminologia aplicată", Editura Universul Juridic, 2004
- [2] Jack A. Blum, Michael Levi, R. Thomas Naylor, Phill Williams, "Financial havens, banking secrecy and money laundering", United Nations Publications, 1998
- [3] Costică Voicu, "Spălarea banilor murdari", Editura Sylvi, București, 1999
- [4] Costică Voicu, "Banii murdari și crima organizată", Editura Artprint, București, 1995
- [5] Costică Voicu, "Criminalitatea afacerilor în România", Editura Ministerului de Interne, București, 1997
- [6] Emil Plywaczewski, "Spălarea banilor murdari", Torun, Polonia, 1993
- [7] "Money Laundering - Alert!" – nr. din iunie 1996
- [8] Directiva Consiliului Comunității Europene cu privire la folosirea sistemului financiar în scopul spălării banilor din 10 iunie 1991
- [9] Ioan Dascălu, "Centrele financiare off-shore, paradisurile fiscale și secretul bancar", Editura Argument, București, 2001

- [10] Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, New York, 15 11 2000
- [11] Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, adoptată la 20 decembrie 1988 la Viena
- [12] Legea nr. 656 din 6 decembrie 2002 pentru Prevenirea și Sancționarea Spălării Banilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 904 din 12 decembrie 2002
- [13] Legea nr. 535/2004 privind Prevenirea și combaterea terorismului
- [14] Legea nr. 21/1999 privind prevenirea și sancționarea spălării banilor